

REDACȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . . . 10 "
pe 1/4 an . . . . . 5 "
pe o lună . . . . . 2 "
N-rii de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.
manuscrisuri nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un sîr garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atît abonamentele, cît și insertiunile sînt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Brisori nefrancați nu se primesc

Resistența pasivă...

(L). Cări sunt neajunsurile și relele venite asupra Românilor din cauza politicii de *resistență pasivă*, nu intenționăm să discutăm cu acest prilej. Voim numai să arătăm cări au fost *avantajele* pentru Unguri ale acestei atitudine a Românilor.

Avantajul cel mai mare a fost, că Ungurii au putut să facă legi, fără ca Românii, popor de trei milioane, să fi fost în stare a contribui cel puțin la combaterea *proiectelor* de legi. Lipsind din parlament, voința Românilor nu s'a putut valora nicăiri așa cum s'ar conveni. Pentru-că deși la 1893 s'au organizat imponente întruniri populare, în care s'a protestat împotriva proiectelor de legi politico-bisericești, și d'atunci alte câte-va frumoase manifestațiuni, ca de pildă conferențele naționale și congresul naționalităților, nu e mai puțin adevărat, că acele proiecte au devenit legi fără ca la redactarea paragrafelor Români să fi contribuit cu ceva.

Și cine va tăgădui, că mai ales de când Românii nu au reprezentanți în Dietă, dela 1890 încoace, s'au făcut legile cele mai puțin priincioase vieții noastre naționale?

Nu zicem că fiind acolo 10—15 deputați români și tot atâția slovaci, ei ar fi putut împedeca alcătuirea acestor legi. Nu. Dar un lucru s'ar fi ajuns; suma gândirii neamului românesc ar fi ajuns să fie cunoscută și de țeara întreagă și de străinătate. Și când s'ar fi așteptat la rezistență parlamentară superioară ca fond în ceea-ce privește *dreptul și etica* fără îndoială că legiuitorii și-ar fi tras seama și n'ar fi procedat cum le-a dictat sufletul în care not, naționalitățile, n'am știut să deșteptăm nici o rezervă, cu atât mai puțin — frică.

Eată, Românii arădani numai puțin s'au sumecat la congregație și, desigur, nu numai Ungurii din comitat, dar și ceilalți de p'ăiurea, au simțit că legile nu pot fi *nesocotite* fără ca cel-ce păcătuiește să fie chemat la *răspundere*. . . Închipuiască-și acum fie-cine:

câte casuri de chemare la răspundere n'ar fi avut Românii dacă intrau în Dietă în număr cât de cât! . . .

Așa însă, cu sfânta de rezistență pasivă, nici n'am contribuit la alcătuirea legilor nici am putut chema la răspundere pe nimeni când legile față de noi nu s'au executat leal ori că s'au intervertit cu anume intențiuni.

Nu mai așa s'a putut crea între Unguri curentul șovinist puternic care dominează azi pe toți. Nu mai așa vîzurăm pe baronul *Bánffy*, consilier intim al M. Sale, fost prim-ministru și actual demnitar de Curte, că scrisese în „Közélet”: și dacă s'ar reforma legea electorală, reforma *„să oprească un șir întreg de cetățeni (pe nemaghiari) dela exercitarea drepturilor de alegere*, punându-li-se, bunăoară, cum ceruse Kossuth Ferencz, condiția să știe vorbi și scrie ungurește, altfel să n'aibă drept electoral!

Și așa vrea ca evenimentele să m'e desmintă, dar mult mi-e teamă, că stînd noi tot așa, în amorceala, patrioților le va și veni pofta să ne surprindă cu asemenea — reforme. Cine-și da numai puțin seama de situația tare ce și-au creat Ungurii în sus mai ales în urma indolenței naționalităților, nu prea-și poate face iluzia că o să ne apere Viena când întreaga maghiarime, dela un capăt la altul al țării, va cere ca sgomot și unanimitate în sensul mai sus arătat.

Ear într'un an, mult două, Ungurii vor ajunge să se preocupe și de astfel de reforme, pentru-că afacerile de drept public și cele militare se vor rezolva până atunci. Și în schimbul jertfelor ce vor vota Ungurii din Dietă, cine se îndoiește: ei vor primi *concesiuni naționale!*

Mai este apoi pentru ei — un avantaj pe urma pasivității noastre: fiind-că nici-odată și nicăiri lupta *extra-parlamentară* nu se poate purta cu succesul și mobilitatea pe care ar avea-o ca deputați, *imuni*, natural că șefii nostri au ajuns pela Vaț și Seghedin, fapte cari dacă au contribuit la *deșteptarea simțului național*, nu

este mai puțin adevărat, că au constituit o mare pierdere națională. Pentru că abstracție făcînd de jertfele multe în bani, *sute de mii de florenți*, să ne gândim numai cât s'a pierdut când cei mai harnici și mai probați luptători erau ținuți cu anii între zidurile temnițelor, departe de ori ce activitate publică națională.

Resistența pasivă! Da, o înțeleg când printr'insa am putea ține pe loc carul statului și sili astfel guvernele, cam au făcut Cehii, să stea de vorbă cu noi. . . De altfel și Cehii și-au mutat rezistența pasivă în sala Reichsrathului. . . Dar rezistența pasivă care *să ne amorțească* și să ne cumpenească să cerem abea în 1903 ceea-ce aveam deja la 1869, cum s'a întâmplat în congregația comitatului Arad, asta, drept s-o spunem, nu e de înțeles.

Și ne convingem cu atât mai ales de zădărnicia politicii de rezistență pasivă, cu cât chiar cei mai încăpăținați pasiviști, în comitate și comune propagă cea mai întinsă — *activitate!* Ei, dacă prin activitate e drept și folositor să punem la respect pe vre-un primar, notar ori chiar pe vicișpan, de ce să nu fie bine a inaugura, același procedeu față de *stăpânii, cei mari, față de miniștri!* Mai ales când este știut, că *din voia și cu toleranța acestora vin asupra noastră toate relele!*

Și zicem acestea nu să convingem pe cei cari *nu vor* să înțeleagă, ci pentru a îndemna la organizare pe cei-ce sunt d'o părere.

Discuțiunei în presă să i-se pună capăt și să trecem la — *fapte!*

Deputat sas osândit. Se telegrafează din M.-Oșorheiu, că deputatul sas Dr. Korodi Lutz a fost osândit la un an temniță și 2000 coroane amendă pentru două articole publicate în „Kronstädter Zeitung”, care Orendy și Liess la câte 6 luni temniță și 1000 cor. amendă.

Alegere de episcop în Arad. Convocatorul pentru alegerea de episcop al Aradului s'a trimis deja deputaților Sinodului.

Alegerea va fi *presidială* de proto-sincelul Dr. E. Roșca, mandatar al I. P. S. Sale Mitropolieiului. „Függetlenség”, care aduce a'astă știre — adevărată de altfel — zice că Mitropolitul de aceea nu vine în persoană, ca să nu să poată zice că ar fi agițînd în favorul vre-unuia dintre candidați.

Adevărul este însă că Mitropolitul s'a convins și el că nu mai poate face nimic în favorul lui Hamsea. Stă acasă deci pentru a nu prezidia și la a treia cădere a stăruțului.

Alegeri parțiale au fost Duminică în România.

S'au ales senatori: la Gorj liberalul C. Danielescu, la Vasluiu lib. I. Buzila deputați la Mehedinți Em Bibescu Futna; N. Filipescu, fost ministru conservator, la Drohoiu liberalul I. Manoliu.

Pentru limbă. Sub acest titlu „Telegraful Român” scrie un prim articol, pe care-l începe astfel;

„Lupta frumoasă și energică a fost purtată pe *chestia națională* Luni și Marți, săptămîna trecută, în congregația din Arad, din partea membrii or români ai reprezentanței municipale din comitatul Aradului, cari s'au prezentat în număr ap oape complet la congregație, drept dovadă că se interesează în măsură mare de afacerile publice, cari ating interesele populațiunii române din acel comitat.

„Lupta s'a început cu mai multe întepelățiuni adresate din partea Românilor vice comitetului comitatens, ca primul funcționar al comitatului, dintre cari cea mai de interes a fost a domnului Mihail Veliciu, avocat în Chișineu, care a întrebat pe vice comite, cum se face că *protocol-le congregației comitatense nu se poartă și autent că și în limba română, conform deciziunii* luat cu unanimitate în ședința din 11 Ianuarie 1869 a congregațiunii din Arad,

George Baritiu și amicii săi.

— Corespondență. —

(Urmare).

13.

3 Aprilie (22 Martie) 1838.

Prietine!

.... Poate fi că unii cari încă s'au ostenit în aflarea de ortografii, m'ar judeca interesat pentru ortografia mea; macar cu adevărat nu vreau a m'e număra între ortograficorii; eu urmez pr'e Șincal sau mai bine pre Clain; și încă nu-s învoit întru toate părțile, pentru aceea nici m'e grăbesc cu însemnările mele a le da afară; ca să nu-mi pară rău. De aș fi tipărit eu todeauna de câte ori mi-am aflat vre-o noă idee, eu însuși m'aș îngrozi ce galimatias aș fi făcut.

Descrierea manuscriptelor voiu aduce-o cu mine la Zlatna¹⁾, de voiu putea să o săvîrșesc; că biblio-

tecele noastre încă numai șoarecilor sunt deschise todeauna când vreau a intra; omenilor prea anevoc; că scii omu-și cam ține câte ceva în ele și nu poate sau n'are vreme să stea tot cu chea în mână. Inșă o voiu isprăvi totuși pe rînd. . .

Mai greu îmi este pentru Cantemir, că vreau să-l alatur cu ediția din Iași și să-mi fac reflecțiile critice. . . .²⁾

Slavonismurile n'ai ce te îndoii a le slobozi afară, sau țîind aceeași însemnare ca până acuma, sau fără însemnare. . . Măcar-că adevărat grînd m'e doare inima prevîzînd cât de mulți se vor rîni printr'insa. . .

Trecînd la altele Cipariu vorbește: . . . . Intîl pentru Lădai și Morason, cari știu că amîndoi s'au îmbrat³⁾. . . . De nu ai hotărit până acum nimica, cu toate că amîndoi sunt copii buni și la cap și la purtare, de vei socoti bine și la desvoltarea minții lor, negreșit că vei trebui a te declara pentru Lădai. Eu nu ți-l comend, că nu vreau să fiu pricina vre unei nemulțămiri ori cât departe, d-ta poate aibi

¹⁾ Era vorba de Hronoul Romano-Moldo-Vlahilor, pe care îl edicase G. Săulescu la Iași, 1835—1836

²⁾ Ca profesori la Brașov.

vre-o simpatie mai mare spre celălalt. . . . Ei săracii tot una așteaptă și-ți adă aminte cât de cu necaz așteaptă un tînar. . .

T. Cipariu.

14.

8/26 Aprilie 1838.

Frate și Prietine!

.... Coroana de stejar, ce ți-o va da posteritatea pe capu-ți, vîzîndu o cu ochi sufletești, nu-mi trece că nu o vîz odihnindu-se pe capul meu; o frunză galbină căzătoare dintr'insa încă este în stare de a mișca inima unui patriot la p'rae de lacrimi mîngăitoare.

Nu te mira, frate, că astăzi cetești ce eu până acum nici odată n'am făcut, însă totuși todeauna am simțit. Inima omului e ca și un barometru, care acum fortunî acum senin arată, precum este impresia aerului din afară. A mea este acum de vre-o câteva zile învîforată. . . .

T. Cipariu

(Va urma).

¹⁾ Înde plănuiam să se întâlnească cu Baritiu. Nu știm de care manuscris este vorba.

și dacă are de gând să dispună domnul vice-comite, ca în viitor toate protocoalele să fie purtate și autenticate și în limba română?

Din Dietă.

— Sedința din 3 Februarie. —

La începutul ședinței președintele contele Apponyi Albert parentează pe decedatul Teodor Fassie deputatul Ceichei, într'un mod pe cât de caracteristic pe atât de caraghios, pentru espul șovinist al și mai caraghiosului conte. Din 1889 — zice Apponyi — Fassie Teodor a fost membru al parlamentului și atât pentru activitatea lui de aici, cât mai ales pentru meritele sale câștigate — deși a fost născut român — pentru ungarime, propun să i-se eternizeze memoria la protocol.

Dup'aceia a urmat continuarea desbaterii proiectelor militare.

Au vorbit Wolfner Tivadar springind proiectele și Kapotsfy Jenő și Hentaller Lajos în contra lor.

Sedința s'a închis la 2 oare.

Augustin Hamsea.

II.

3. In alt loc zice Cuvioșia Sa (in „Bis. și Șc.“ XVIII. pag. 51) despre epistola II alui Pavel către Corinteni, că în aceasta „desvoaltă mai pe larg” învățăturile date Corintenilor în ep. I adresată lor.

Nu-i adevărat, pentru-că nexul între oltă al celor două epistole este altul: în ep. I. nisuește apostolul să împace partidele ivite între Corinteni; intenționează delăturarea unor disordini din viața socială-morală a Corintenilor, mai dând și unele învățături. Apostolul își și ajunge scopul, în parte numai, căci este nevoit, în ep. II, să le pună Corintenilor în prospect o nouă călătorie a sa la ei, precum însuși apostolul zice, că a treia oară — pentru a îndeplini însuși opera întăririi lor în credință, în învățură și în moravuri bune. Spre scopul acesta, în epist. II a sa adresată creștinilor din Corint, se simte îndemnat apostolul a-i pregăti pentru noua sa venire la dâns, deoparte slăbind apucăturile dușmanilor săi personali de-acolo, ear de alta sulevând demnitatea înaltă a apostolilor.

Oare, să nu fie destule și numai aceste spicuri pentru a ne face ideie despre temeinicia ori netemeinicia cunoștinței de scripturi a Cuvioșiei Sale? Că de-ar fi — nu ne duce pe noi Doamne, în ispită și 'n calea primejdiei! — să se pună vladică, l'ar aștepta esamen canonic, de care nici chiar Vodă, ori cât e de viteaz și harabor, nu l'ar putea dispensa!

Mai jos revenim la istoria unui Vodă din trecutul mai îndepărtat al nostru.

Și până să revenim la asta, în fața locurilor citate nu ni-se va putea imputa sperăm, lipsa de temel pentru afirmațiunea că Cuvioșia Sa dispune de un foarte restrins capital de cunoștințe și temeinicie în scripturi.

De altcum indoelnicilor și admiraților acestui literat bisericesc dela noi le recomandăm din toată inima lectura oficioasei diecesei Aradului, redigată de Cuvioșia Sa un lung șir de ani. Vede-se-va acolo, din articlul scriși de Cuvioșia Sa, o intrupată neputință intelectuală, îmbrăcată în frase lungi și seci de idei; vede-se-va condeiul care a lucrat pentru rădicarea simbriei de redactor nu din convingerea că corect a lucrat, și că

și-a pus munca în serviciul unui interes mai înalt pe care nu-l înțelege și căruia nu i-se știe dedica.

„Delicatese literare” de natura acestora am ști să aflăm noi multe. Cine nu ne va crede, ne va cere să le scoatem la iveală. Ca de ilustrare fie d'ajuns aceste.

Mai abundanț a fost Cuvioșia Sa în „delicatesele literare” date prin graiu viu.

Hei, și nu înzădar știu elevii de mai înainte ai institutului teologic încă și azi multe prelegeri (?) amuzante de ale Cuvioșiei Sale. D. ex. odată, la o prelegere de teologia fundamentală deviază dela obiect până să spună: De ce anume îi place țiganului să poarte cioarecii roșii? ș. a. — Metod și seriozitate, și — pace bună! Incolo treaba Cuvioșiei Sale: de ce are atâta predilecție pentru țigani și colorarea cioarecilor roșii.

Mai are însă Cuvioșia Sa atari pricinii de lipsă de logică și de cea de seriozitate în ale oratoriei libere. Și dacă și le-a permis Cuvioșia Sa încă și în publicul mare, de ce să n'avem noi dreptul a reveni la acelea?

Să ni-o spună deci: de ce într'un panegiric, rostit în catedrala din Arad, la un parastas pentru un mecenat a diecesei, a riscat în fața credincioșilor cuvintele, că face mai mult sfatul decât ajutorul dat societății. Ce ar fi de noi, Doamne, de ne-am lăsa de fundațiunile mecenatilor diecesei și a Neamului nostru în schimbul sfaturilor, Cuvioșiei Sale de pildă?!

Mai eată un cas similar; al nostru e meritul de a-l fi aflat numai, acolo unde a fost publicat nu multă vreme înainte de asta.

Ci-că odată un prelat din școala nouă — așa stă scris — de cel ce știu cuvânta nepregătit, ține o cuvântare într'o biserică despre importanța economiei în religie. Cu chiu — cu val ajunge oratorul la concluzia că, putând mai mult să jertfească pentru spăsenia sufletului cel bogat, fericiți sunt dară — cel bogat. Noi nu afirmăm, dar mult ni-e frică, că Cuvioșia Sa va fi și est orator.

Atari salturi, prin procesul asociațiunii de idei, involuntar își duc gândul, între altele, la pe lângă cele espuse mai sus, încă și la panegiricul rostit de Cuvioșia Sa la capul regretatului de pie memorie episcop Goldiș; la stereotipicele frase ce le îmblătește Cuvioșia Sa la toată ocaziunea ca un snop de paie; la ideia despre desăvârșita neputință în ordinea intelectuală a unui „cărțurariu”, care în viața noastră publică națională și bisericască să pretinde cu trecere și cu aspirații mari.

Dar mai eată un caz, ce denotă ori nepriceperea ori intențiunea de a perverti. Se discuta, în 1891 dacă bine ne aducem aminte, o chestie de drept bisericesc în sinodul eparhial al Aradului. Cuvioșia Sa ținea morțiș la afirmarea sa, provocându-se la catedra de drept bisericesc unde era pe atunci. Și trebui s-o mănânce Cuvioșia Sa nespălată când regretatul George Popa, doctor în drepturi îi puse în față adevărul — negru pe alb.

Cel puțin, s'ermanul, de n'ar avea la dosar pe lângă de aceste încă și un alt flasco, literar, ca să-i zicem astfel. Pare-ni-se pe cum se vorbea p'acelea vremuri cu mulți ani înainte de asta, ar ști să ne povestească ca cel mai competent domnul G. Pletosu dela Năseud.

Regretabile stări.

Nu ne mirăm de altfel. Nu trăim între împrejurări culturale atât de favorabile, ca să nu putem avea pe

acest teren și secături, ori nulități chiar, pe lângă puținii bărbați de condeiu Sau cu alte cuvinte: Slavă Domnului, suntem și noi românii cel puțin numericește atât de mulți, ca să poată avea loc în codrul nostru verde și câte-un ciung uscat. Dar vorba Domnului Christos: secrete la rădăcina uscaciunilor; cu nulitățile la o parte! Ajută-ne Doamne, că și noi numai asta o vrem!

Datorința maghiarilor din comitatul Aradului.

Sub acest titlu ziarul din loc „Arad és Vidéke” scrie următorul articol:

Dumnezeu ne vede suntem cei mai pacinoși oameni. Pentru pace trecem foarte multe cu vederea, și iertăm până ce, nu ne atacă brusc și ca vrăjmași aceia, pe cari până acum i-am privit de frați. Dar când vedem lucruri, de cari au făcut mai zilele trecute în casa comitatului vestiți conducători ai ultraromânilor, ne perdem frul și zicem: precum e bună ziua așa să fie și mulțamul.

Noi nu putem fi învinovați de nerăbdare, dacă provocăm pe maghiari să-și țină de datorință a cugeta asupra lucrului, să știe cum să mulțumească salutarile, să caute de chipul de mântuire în fața atacurilor, decât a căror grosolanie numai cetezanța e mai mare. Căci noi și după zvircolirea epumegătoare a ultraromânilor numai despre apărare vorbim. Căci știm noi, că în țeara aceasta noi suntem mai tari și ar fi val de capul acelu nefericit, contra căruia ar trebui să pășim ca agresori.

Nici nu atacăm pe nime, dar așa ni se pare, că a prea sosit vremea, ca să ne apărăm. Numai stăm în fața unei nebunii a doi sau trei oameni ci în fața unei sisteme ivorite din nebunia aceasta. Orgia turbată arangiată în ședința de Lună de către ultraștii nu s'a născut din vehemența discuției, nu din agitația momentană. Stătuindu-se în liniște s'a făcut strategia acestei zile în localul unei cafenele din Arad, și numai nerăbdarea răbdării a maghiarilor se poate atribui, că un așa lucru s'a putut face aici.

Însă s'a întemplat. Dar nu e ertat să se mai întemple vr'odată. Ar fi rușine pentru inteligența comitatului, dacă ar permite, ca de nou să roșască icoanele, cari privesc la zvircolirea aceasta și ar întreba că unde e străbuna virtute maghiară, de care amuțesc inimici maghiarilor? Da, aceasta e întrebarea ear răspunsul la ea se află prin curiile din comitat, în luptătorii maghiarismului, cari numai un defect aveau pân' acum, că nu se cugetau la împrejurarea, că între noi își fac drum inimicii, cari cu tăciunile în mână caută să aprindă asilul comun.

Orgia turbată de alături trebuie să deștepte în urmă națiunea aceasta. N'ar fi fost greșală nici pân' acum dacă se mișca deja mai înainte în noi acest sânge maghiar, dar de fel nu e păcat, din contră acum ni-e datorința, că văzând, că au dat jos masca pe cari îi neteziam, i-au poziție vrăjmașe față de noi, ca și noi să ne aculăm odată. Cele ce comit ei în ascuns și în secret, când ne închină ideilor contra statului, ne îndreptățesc, — ba dea dreptul ne impun, să ne organizăm spre apărare și să validăm aceea supremație, care — placă sau să nu placă Mangriștilor, Veliștilor sau Russu Șirianiștilor — trebuie să fie singură stăpână peste cea din urmă palmă de pământ de pe teritorul coroanei Stului-Stefan.

Să ne înțeleagă domni din comitat dela cel mare până la cel mai mic, că Lună Veliștii ni-au declarat războiul, ear dacă noi vom sta și acum nepăsători și neșicași, vom preda noi înșine cetatea, pentru a cărei, cucerire se luptă vrăjmașii nostri. Să se înțeleagă, că dreptul de

simpatie a majorității inteligenței române, care lucră împreună cu noi l-au perdat acei sălbatici, cari samănă vânt, ca să secere vifor. Să înțeleagă aceștia, că o vorbă de buna înțelegere a comitatului, a cetățenilor lui de deosebite limbi, de pacea dintre ei, dacă nu se vor folosi de puterea pusă în mâinile lor.

Ungurii din comitatul Aradului de aci înainte să țină mai strins la oală, să fie cu mai mare grijă pentru câmpul vieții pulice, decât cum a făcut-o pân' acum. Nici un membru comitatens să nu mai rămână de aci înainte dela congregația comitatense. Așa de rari sunt, încât face jertfă poate să fie fiecare de față; sau de l'ar costa jertfe, și atunci să se înfășoșeze, dacă nu vrea să-și negre cu voia simțământul național. Când va fi strinsă la gât loc ungarimea, să videm, oare avea-va curagiu ultraștii să se obrăznicească. Și dacă ar cuteza, să-și arate maghiarii puterea, dar așa ca să simtă dela Veliștii până în Șirieni toți vrăjmașii ideii de stat maghiar.

Noi nu așa am voit-o. Să răspundă pentru urmării cel-ce se năpustesc asupra acelor ce avem mai scump și a cărei atacare cu toată răbdarea noastră de pace nu o putem trece cu vederea fără o deamă răsbunare.

DIN ROMÂNIA.

Conversiunea. Suntem în măsură de a da astăzi condițiunile conversiunii beneficiilor de Tesaur 1899. Imprumulul este de 185.000.000 amortisabil în 40 de ani, rentă 5 la sută.

Cursul de emisiune este de 95 și jum. din care trebuie să se scadă 1 și jum. cheltuieli și timbre, adică 94 net.

Subscrierile vor avea loc în toate marile case de bancă din Berlin, Paris, Frankfurt, Haaga, Bruxelles, București, etc.

Frauda dela finanțe.

Parchetul a procedat la investigațiunile cele mai minuțioase spre a verifica denunțările făcute de Al. Parisianu și V. Dumitrescu în contra diferiților funcționari de pe la diferitele administrațiuni.

Toate aceste acuzațiuni s'au constatat că au fost cu totul neintemeiate și au fost în scop, de a se amesteca și alte persoane cu pozițiuni sociale bine stabilite în această afacere.

Toate acuzațiile făcute de prevenții au fost aduse la cunoștința d-lui Emil Costinescu, care a cerut parchetului să nu trind socoteală de nimeni și de nimic și dacă se va constata ceva în sarcina cuiva să se procedeze în consecință.

Parchetul a făcut cercetări și a ajuns la concluzia că toate acuzațiunile celor doi funcționari au fost pure invenții.

De alt-fel, prevenții văzând că acuzațiile lor n'au nici o trecere au retras toate declarațiile lor, înțelegând că menținându-le nu le servese nimic.

Am povestit basmul inventat de V. Dumitrescu spre a justifica întrebuișirea sumei de 70,000 de lei ce-i promise dela Dan Albahary.

Dumitrescu a consimțit să dea în intr'adevăr aceasta n'a fost decât o născocire.

Fiind foarte surescitat a cerut judecătorului să nu-l cheme Sâmbătă la instanță pentru a se putea lioși.

Cererea i-a fost satisfăcută, totuși dl Tătăranu, a fost Sâmbătă la Văcărești și a căutat din nou să convingă pe Dumitrescu să mărturisească.

Acesta a refuzat.

Beneficiile realizate de asociația Albahary, Dumitrescu și Parizianu sunt considerabile.

Parizianu a manipulat într'un an peste 40 mil de lei din care 20 de mil numai în trei luni; Dumitrescu afară de cei 70,000

de casași dela Albahary în titluri, a mai scos în numărul 47.000 de lei, ceea ce înseamnă 7.000 lei.

Se crede că Parizianu are și el bani în număr pe care însă îi ascunde.

Di Procuror general Tătăranu a mers să se arde la Văcărești spre a procedea la faza unei anchete în privința amputatului S. Stănescu care a fost găsit de ofițerul de serviciu în celula lui Parizianu.

Se știe că Stănescu a fost introdus în celula lui Parizianu de directorul închisorii, care îngrijit de starea generală a lui Parizianu, a ținut să-l lase în cursul nopții un „tovarăș” care să-l mai întrețină și să-l mai încurajeze.

Behar, a cerut punerea sa în libertate. În cererea sa, afirmă că în contră-ri nu sunt probe care să dovedească vinovăția lui.

Camera de punere sub acuzare, compusă din d-nii magistrați: Giuvara, Dămbocianu și Stambulescu, după o deliberare de trei ore, a respins cererea de punere în libertate a lui Behar.

Supra felului cum opera V. Dumitrescu la tragerea la sorți a titlurilor de rentă s'au spus diferite versiuni.

Elată ce a declarat Dumitrescu în această privință:

Cu câte-va zile înainte de tragerea din lista dela Albahary lista cu numerele de urma să le scoată la sorți. Dumitrescu avea grija să deschidă ruleta (toba) și să scoată în ea numerele dorite.

La ziua tragerii se făcea că scoate ruleta acele numere pe cari; împreună cu altele, întâmplător trase la sorți, le da funcționarilor din birou spre a le înregistra.

Se întâmplă însă ca Albahary să aducă lista cu numerele sale după data tragerii. Dumitrescu nu voia să piardă ocazia, ci fabrica bilete false cu numere pe cari le scoate cu mașina.

În cazul acesta el dicta funcționarilor inferiori numerele egite, printre cari strecură și pe cele false ear biletele cu acelea numere le închidea în sălțarul său.

Maî târziu, când rămănea singur, Dumitrescu căuta în ruleta biletele adevărate. Pe acelea le alătura la dosarul tragerii și astfel operațiunea devenea regulată.

Răspuns.

În numărul dela 15/28 Ianuarie și în „Tribuna” ceva Meșter, ear în cel dela 16/29 d. Silvestru Moldovan publică interminabile articole (cinci coloane mari) susținând că „Tribuna Poporului” face personalități. Se înțelege, vinovatul de căpetenie sunt eu, deși ambii „amici” au aierul că s'au făcut cu Vasilie Goldiș, care prin articolul său *Selbăticearea moravurilor* se vede că a lăsat rău în parașii presei române.

Mi-ar fi greu să le răspund la toate, dar atunci ar trebui să scriu și eu cel puțin o pagină. Prețuiesc însă mult prea puțin coloanele „Tribunei Poporului” de cât să consacru într'ăsele atâta loc răspunzând... cui? Dulcelui duo Meșter și Silvestru.

În procesul ce ni l'au deschis cei doi voivoci, primesc judecata cetitorilor noștri, căci s'arguri acestia sunt în drept să se pronunțe asupra atitudinii ziarului nostru.

Cum Meșter și Silvestru Moldovan mă acuză însă și pentru câte apar în „Gura Satului”, țin să reflectez.

Întâiu de toate constatez, că deși ambii censori condamnă violențele, articolele în care ne dăscălesc pe noi, sunt pline de invective.

A doua: Meșter zice că noi am timbrat de francmasoni „pe toți aceia cari n'au aștit de bine să voteze cu Margra”.... Elată o exagerare tendențioasă. Noi am spus

cine e francmason: *Beles Iános*, capul hamșiștilor.

A treia: și Meșter și S. Moldovan mă scot vinovat pentru cele ce apar în „Gura Satului” despre care (Meșter) scrie că „n'a făcut altceva de cât să improaște cu noroiu în toți oamenii cari nu și r'ed că palaria înaintea lui Răssu Șirianu”...

Publicul va ști să judece și acest neadevăr. „Gura Satului” nu improaște cu noroiu în nimeni, ci face glume cari dacă la adresa d-lor Meșter și S. Moldovan au fost dese și genante, nu e un cuvânt că au fost și „murdare”.

Și de unde și până unde mă fac responsabil pe mine pentru cele publicate în numitul ziar umoristic? Dar acuzând în felul acesta, se ajung și la absurd și la — selbăticearea moravurilor!

Apropos de *responsabilitate* am de făcut de altfel o serioasă observație domnilor deia „Tribuna”: să nu-și ia tupeul! De când numita foaie a rămas pe mâinile d-lui Meșter și S. Moldovan, domnia lor fac pe grozavii tot din dosul *Strohmanilor*. Nici d-l Meșter, nici S. Moldovan, n'au dat încă ochi cu Gölri Sándor, ci făcut-au pe curagiosii în dosul lui Baltes ear azi chiar, la curtea cu jurași din Cluj pentru cele trei articole incriminate răspunde Mohan, care *nu li-a scris* ci li-a cules numai. Și acești domni mă apostrofază pe mine, care în lupta națională am suferit trei condamnări, și luni multe am stat în temnița dela Sibiu, Cluj și Seghedin; pe mine care conduceam „Tribuna” pe când Meșter scria la ceva foaie unguerească ear d-l S. Moldovan era s'rvitorul credincios al lui Miron...

Eu nu l'acuz pentru-că trimis pe alții în locul lor la temnița; dar relev că o mare lipsă de modestie faptul că, Meșter scrie în bajocură despre „ceva Dopp” care a primit responsabilitatea în procesul ce ni-a intentat Lazar Triteanu, cavalerul la nunta căruia, după-cum ni se scrie, Maglaș a avut loc de onoare... De altminteri curagiu d-lui Meșter ajunge la apogeu când nouă ne spune să sistăm „folosirea Doppelor” ear l' d-l Suciuc, „să respecte sanctuarile familiare”... Și e d-l S. Moldovan, care în calitate de prim redactor a dat la tipar acest articol, întârziat din lipsa de spațiu...

Cat privește acum special pe d-l S. Moldovan, mă acuză pe o coloană întreagă pentru-că într'o poezie (din „Gura Satului”) în care *nu era numit*, l'asți fi calomniat în sanctuarul său familiar, deși în acea poezie era vorba numai despre scene dela *berarie*. D sa a făcut atunci proces și a *perdut* procesul. Sunt eu de vină? Dar un avocat ca Dr. St. C. Pop a susținut procesul și N. Ștef, redactorul responsabil fusese dispus să-i dea satisfacțiune pe calea publicității, d-l Moldovan însă a vrut cu orice preț proces... Și cum am atacat noi „sanctuarul familiar” al d-sale prin foia despre revista literară ce scoate în companie cu Prodan? Și când am atacat noi pe d-l Al. Moesony, „cu epitete pe care un stăpân cuit și ciăștit nu le folosește față de s'rvitorul său”?

Tot așa de neîntemeiată este acuzarea că „și azi” bajocorim pe „venerabilul prot pop al Clujului Etie Dăian”...

De altfel ce să mai lungim vorba. Nu ne pretindem imaculați, ci haid să zicem că am greșit contra unor persoane, am nedreptățit pe Meșter, S. Moldovan, pe Șuluț baci, pe Daian și alți fruntași de felul acestora.

Nu S. Moldovan a fost însă cel care a publicat în „Tribuna” denunțarea pe urma căreia L. Abini a stat, pe nedrept, 14 luni în temnița? Nu „Tribuna” redactată de Moldovan și Daian îl declarase pe un D. Sturdza „trădător” și ant de zile îmblăstiseră pe un Dr. Lucaci, Brote, V. Margra și alți fruntași ai neamului?

„Personalitate” se face numai când cine va să leagă de scumpele persoane ale d-lor Meșter și S. Moldovan? „Sanctuar familiar” este numai un nume — *trio*?

Răssu Șirianu.

NOUTĂȚI.

ARAD, 4 Februarie n. 1903.

Scrutiniu Ni-se scrie din Beiuș următoarele: Duminecă, în 1 Februarie n. s'a ținut la Beiuș scrutiniul alegerii de deputat sinodal în locul repositatului Paul Papp. Rezultatul scrutiniului a fost o strălucită izbândă a principiiilor noastre. Candidatul Dr. Ioan Papp a obținut 1862 voturi față de Nicolau Papp, candidatul hamșiștilor, pentru care s'au dat 564 voturi. Am avut deci o *majoritate de aproape 1300 voturi*.

De însemnat este, că la scrutiniu au asistat ca isoode ale adversarilor Dr. Rozin, deputat sinodal și *Tempelean*, solgăbiru în speranță.

20.000 pentru o bătă ruptă.

„Aradi Közöny” aduce știrea, că la tribunalul din loc se va desbata un proces sensationat: cel pe care l'a intentat pictorul Alexits d-lor Rozvány István, actual și Rozvány Jenő (*frați!*) viitor ginere al d-lui Beles Iános. Ziarul ungueresc spune că pictorul, în capul căruia viitorul ginere al d-lui Beles a rupt o bătă, a cerut 20.000 coroane despăgubire, de oare-ce din lovitura suferită i-s'a afectat un ochiu așa de rău, că nu poate lucra; a și înaintat în privința asta un certificat medical, dovedind că sunt trecute 20 zile de când e bolnav.

Ziarul ungueresc mai spune că Rozvány Jenő de aceea l'a tocat în cap pe Alexits, pentru-că acesta scrie miresei (?) sale.

Alegere. La *Sasca mont*, a fost erl ales ca mare însuș-țire unanim de invetător confesional d-l Nicolae Mircea din Sasca rom., substitutul de pân'acum. Demnitatea alegerii, ce a decurs impunător va contribui mult la întărirea noului institut de *cultura* românească.

Teodor Fășie, deputatul dietal al cercului *Ceica*, murind în 1 Febr. la Budapesta, duș-cum ni se scrie din Beiuș, o mulțime de combinațiuni se fac cu privire la urmatorul lui. Se crede, că Românii vor pune candidatura unui deputat *naționalist*. Damnezeu să le ajute.

Petrecere cu joc se va arangia la 7 Februarie st. n. 1903 în hotelul „Central” din Brad. Venitul e destinat pentru „Fondul elevilor bolnavi dela gim. român din Brad”. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 coroană, de familie 3 coroane. Corpul profesoral. NB Ofertele marinimoase se vor cuita în ziare.

Catastrofă pe mare. Firul telegrafic aduce din Ringjöbing vestea unei nenorociri colosale. Vaporul „Avona” a suferit erl naufragiu lângă Torskinden. Toate măsurile de scapare s'au dovedit zădărnice. Se crede că personalul întreg s'a înecat. Până aci 7 cadavre au aruncat marea la suprafață. După alte știri 24 de înși au perit în valuri. Vaporul plecat din New-Orleans mergea spre Arcus cu transport de uleiuri. Causa nenorocirii a fost, că personalul a voit să scape cu luntrița lor proprie înainte de ale sosi ajutorul.

Mecenații îni Wölfling Leopold. Despre principele Leopold Ferdinand de odinioară în timpul din urmă se colportază cudoate vești. Se zice că Wölfling Leopold și a cheltuit deja puținii bani și acum să luptă cu cele mai mari grutăți materiale în frumoasa Baviera de unde nici pleca nu poate. Calamitățile aceste prosaice ale romanticului erou au deșteptat regretele unor cercuși față de diusul, cercuri în care să dă bine seamă de valoarea banului. Pentru dragul contrastelor, un bohem care prețuiește numai pentru acea banul pentru-că de multe ori îl duce lipsa și un agent de burșă care pentru acea știe apreția situația celui lipsit fiind-că d'nsul are, s'au oferit mecenaii lui Leopold Wölfling.

Pictorul e din Viena și i-a fost prieten intim principelui Leopold Ferdinand. Principele i-a făcut în frumoasele zile trecute multe servicii așa că acum la vestea crizei sale materiale, pictorul i-a făgăduit că îi va trimite bucurios un ajutor lunar din venitul său până ce nu i-se va ameliora soarta. Principele încă nu i-a răspuns.

Cela't protector alui Wölfling Leopold este din Budapesta, Agentul de burșă Pless Leopold încă să simte debitorul fostului principe sub ceva titlu. A cerut principele banii dela d'nsul, ori din măriniime s'a hotărât agentul de burșă care e de altfel om

bogat, să-și plătească datoria, aceasta nu să știe. Atâta e sigur că săptămâna trecută i-a trimis zece mii coroane lui Wölfling cu următoarea scrisoare:

Alteță!

Cu respect uoasăsupune retrimis Alteței Voastre, a conto da'oriei mele

Zece mii coroane.

Mi-ar servi spre deosebită bucurie dacă și în viitor aş puté sta la discreția Alteței Voastre.

Supus serv.

Leopold Pless.

La acestra scrisoare de stil riguros comercial principele a răspuns erl în următorul chip:

Stimate Domnule!

Cuitez primirea sumei de 10.000 cor. Sper că în noua mea viață nu voi suferi lipsă și abzie de sprijinul oferit în viitor.

Leopold Wölfling.

Scrisoarea este datată din 27 Ianuarie 1903 și are eticheta „Hotel Bellevue”. Din cuprinsul scrisorii însă nu prea transpiră, că principelui i-ar merge tocmai așa de rău.

BIBLIOGRAFIE

Sub titlul „*Marton și Paul*” dl Iancu N. Păun a scos în Galați un volum de povestiri, anecdote bine alese și nuvele.

Un volum costă 40 bani.

POSTA REDACȚIEI.

Lipova, Afacerea cu „jemișcărița” ori cât este de picantă, ba mai ales din cauza aceasta, așa cum ni-ați scris-o, nu se poate publica. Și apoi fiind vorba și de cel cu „proba dela Crucea Albă”, afacerea e de resortul autorității bisericăști. Vom preda-o însă redacției „Gurei Satului”.

ULTIME ȘTIRI.

Invingerea Sultanului de Marocco. *Tanger*, 2 Februarie. Un currier special a sosit aici din Fez, anunțând că trupele de sub comanda ministrului de război au atacat în dimineața din 29 Ianuarie poziția armatelor pretendentului de tron, le-au pus pe fugă și pe pretendent l-au prins.

Londra, 2 Februarie. Trupele Sultanului au atacat în 29 Ianuar în zorile dimineții prin surprindere pe resculați și i-au făcut prizonieri.

Londra, 4 Ianuarie. În orașul întreg face mare senzație faptul că Regele ear e bolnav: și s'au arătat asupra-i anume simptomele boalei de care a suferit anul trecut.

Paris, 4 Februarie. Corabia „*Aurore*” în apropiere de Torsminde s'a scufundat. Întreg personalul vaporului și 24 călători au perit între valuri.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barciannu

Insertiuni și reclame.

Un iurist a. III

caută aplicare într'o cancelarie advocațională. A se adresa la Ioan Maior, *Maros-Szent-Kiraly* u. p. Nagy-Eoyed. 895 1-8

O fată de român

cultă, bine cres-ută cu scrisoare bună, vorbește 5 limbi precum în vorbire așa și în scriere, caută aplicare în ori și-ce fel de cancelarie cu un salariu lunar cât de moderat la început. Deritorii sunt rugați a se adresa la administrația foii „*Tribuna Poporului*”.

CONVOCARE.

Domnii membri ai „Unirei de consum“ din Maria-Schnée sunt prin aceasta conform §-ului 13 din statute convocați la

a III-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Maria-Schnée la 1 Martie 1903 st. n. la 2 ore d. a. în localul „Unirei“.

Obiectele:

1. Raportul direcțiunii și a inspecțiunii.
2. Decisiunea compturilor și darea absolutului.
3. Decisiune asupra împărțirii profitului.
4. Alegerea președintelui și a direcțiunii.
5. Alegerea inspecțiunii.
6. Eventuale propuneri.
7. Esmiterea verificatorilor.

Maria-Schnée, la 28 Ianuarie 1903.

Ion Isvernariu Costa m. p.,
președinte.

Active		Contul bilanțului.		Pasive	
	Cor.	fl.		Cor.	fl.
Bani gata	226	23	Capital social d. 59 acții à 60 Cor.	2624	82
Inventarul marfei	1331	93	= 3540 Cor.	32	07
Mobilier	273.18		Fond de rezervă	4199	44
după amortisare 10%	27.32	245	Creditori	29	86
Debitori		5082	Profit curat		
		6886		6886	19

Eșite		Contul profitului și pierderilor.		Întrate	
	Cor.	fl.		Cor.	fl.
Salarii	1004	—	Venit din viaderea marf. și bent	1898	84
Darea beuturii	20	—	Venit din taxa de inseriere	6	—
Darea trafice	28	—			
Chirie	88	—			
Asigurațiune	25	40			
Interese	4	—			
Porto	3	95			
Diverse spese	174	81			
Amortisare	27	32			
Profit curat	29	86			
	1404	84		1404	84

Maria-Schnée, la 31 Decembrie 1902.

Direcțiunea:

Ion Isvernariu Costa m. p., Pavel Bilav m. p., Ion Isvernariu Ion m. p.
președinte

Ion Omescu N. m. p.

Ion Bilav m. p.

Ion Copăcean m. p., Ion Omescu G. m. p., Costa Andrițoiu Petru m. p.

Moise Marișescu m. p.

Nicolae Sirbu m. p.,
CASAR.

896 1-1

Conturile prezente esaminându-le și confrontându-le le-am aflat în ordine.

Maria-Schnée, la 20 Ianuarie 1903.

Nicolae Sirbu m. p., Dumitru Isvernariu m. p., George Borcean m. p.
Ion Marișescu m. p.

Mai ieftin ca ori-unde.

Din privilegiul sezonului de iarnă și primăvară am onoară a recomanda onor. public marele și bogatul meu

deposit de

haine bărbătești și de copii,

ce se vând cu cele mai moderate prețuri, precum și cele mai fine costume de modă și de salon pentru bărbați și copii, pardesiuri și îmbrăcăminte de dormit, paltoane de ploaie, bunzi de iarnă, precum și bunzi de oraș și havelocuri.

Recomand depositul meu de haine de iarnă și primăvară, mai ales onorațiilor domni pe oși, cărora le vând cu cele mai ieftine prețuri.

Cu stimă

885 4-6

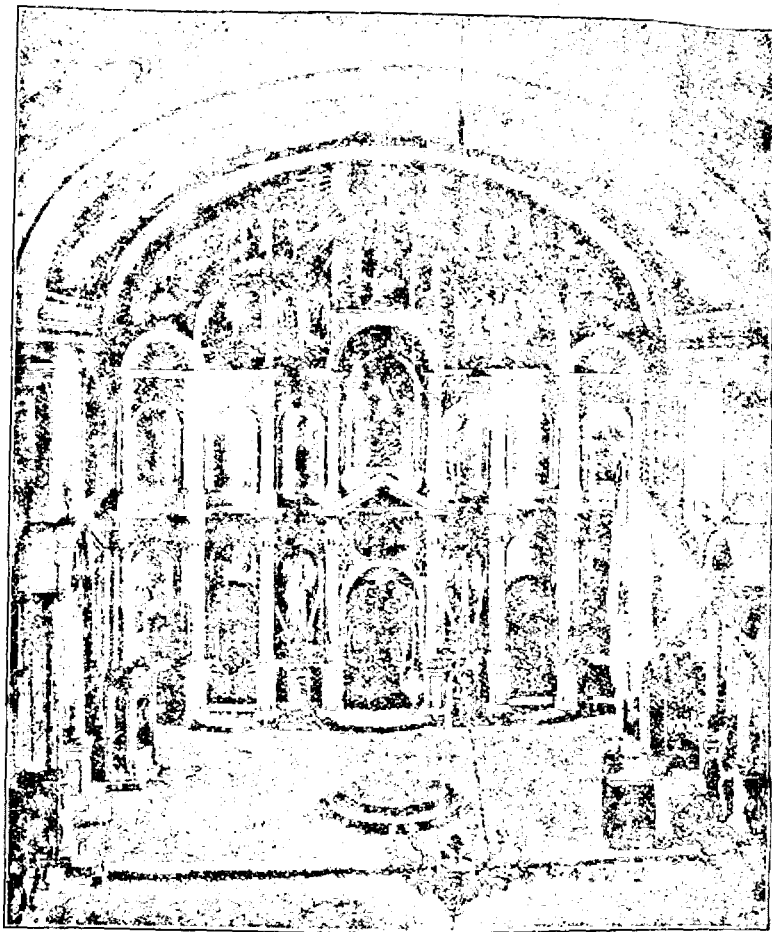
Isidor Moskovitz,

Calea Andassy 8 (în față cu biserica minorităților.)

Mai ieftin ca ori-unde.

Ioan Cotirlă și fiul

atelier de sculptură, tâmplărie și strugărie.
Oravița-română.

Aranjament complet pentru efectuare de iconostase (tâmplărie), tronuri, jefuri, strane, chivoturi, rapizi și ori-ce alte lucrări de lemnărie în bisericile noastre de rit orientat. Schițare și efectuare de planuri după comanda, mobile și tot felul de instrumente de școală, bănci, table, catedre, mașini de socolit etc.

Prețuri moderate. — Garanță desăvârșită.

La cerere atestate despre rezultate de până acum. 867 - 8

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

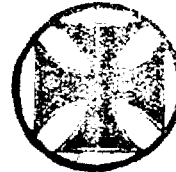
Patent Nr. 86987.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tîuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mîni și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udul în pat, influența, insomnia, epilepsia, circula-

ție neregulată a sîngelui și contra multor altor boale, cari la tratare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omnesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atît în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut și apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire. 624 - 188

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.